Aan de gemeenteraad van Nijmegen

**Postadres**
Gemeente Nijmegen
MO10
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

**Bezoekadres**
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

**Contactpersoon**
Sanne Smeets
s.smeets@nijmegen.nl
T 024 – 329 21 30

**Ons kenmerk**
E21.002853

| | |
|---|---|
| Datum | 23 november 2021 |
| Onderwerp | Motie ‘houd studenten in verwachting van kind én diploma’ |

Geachte leden van de raad,

In deze brief gaan we in op de afhandeling van de motie ‘houd studenten in verwachting van kind én diploma’, aangenomen tijdens de Politieke Avond van 8 juli 2020. In de motie is het college van Nijmegen opgeroepen om met colleges van bestuur van beroeps en hoger onderwijs in gesprek te gaan over:

a. Het in beeld zijn van deze studenten;
b. Het aanwezig zijn van beleid voor deze doelgroep;
c. De mogelijkheid om af te wijken van bestaande onderwijs(rendements-)eisen;

In de zomer van 2020 is er hierover contact geweest met de instellingen voor mbo, hbo en universitair onderwijs in Nijmegen. Ons college is positief verrast over de inspanningen die er door de instellingen worden geleverd voor deze doelgroep. In deze brief zullen we toespitsen wanneer er contact is geweest en presenteren we de reactie van de instellingen voor tertiair onderwijs. Voor het publiceren van deze raadsbrief zijn onderstaande antwoorden in oktober 2021 nogmaals geverifieerd en geactualiseerd.

**Universiteit**
In de week van 15 juni 2020 is er contact geweest met de Radboud Universiteit over dit thema. Zij hebben aangegeven veel te doen op de relatie tussen ouderschap en studeren; alhoewel beperkt tot de kaders van hun taken als onderwijsinstellingen.

*Is er beleid en hoe zijn zwangere studenten in beeld?*
Op de Radboud Universiteit is er aandacht voor zwangere studenten en studerende moeders en vaders. Zij kunnen binnen hun opleiding terecht bij hun studieadviseur voor begeleiding en advies. Overkoepelend bespreekt de studentendecaan met de student wat de impact van de zwangerschap is op de studievoortgang en welke ondersteuning zij nodig heeft. Met de dienstverlening Flexibel Studeren wordt er met de opleiding naar maatwerkoplossingen gezocht om het studeren haalbaar te maken.

Je kunt dan denken aan een versoepeling van aanwezigheidsplicht, meer invloed op het rooster of een flexibel rooster, toegang tot online onderwijsmaterialen, een aangepast studieprogramma, het verschuiven van tentamens (bijv. tot na de bevalling) of het aanvragen van een extra tentamenkans. Doel van deze aanpassing is om de studenten te ondersteunen om de studie haalbaar en passend te maken en de studievertraging te beperken.

Daarnaast adviseert de Universiteit over financiële voorzieningen (DUO of profileringsfonds), is er een kinderopvang aanwezig op de universiteitscampus (kinderopvang Heyendael) en kunnen studentes die nog borstvoeding geven, gebruikmaken van de kolfruimtes op de campus.

*Mogelijkheden om af te wijken van onderwijseisen?*
Als een student in het eerste studiejaar door zwangerschap of ouderschap niet aan de BSA-eis (eerstejaars studierendementseis) kan voldoen, vormt de zwangerschap of het ouderschap een kwalificatie om het bindend studieadvies uit te stellen naar het jaar erop. De student heeft dan een jaar extra om de overige vakken van het eerste jaar te behalen. Dit wordt pas aan het eind van het eerste studiejaar door de opleiding bepaald. In de overige studiejaren gelden geen nieuwe rendementseisen of overgangsregels. Hierdoor kan, indien nodig, het studietempo goed aangepast worden.

**HBO**
Met de HAN is er ook contact geweest in de week van 15 juni 2020.

*Zijn zwangere studenten in beeld?*
Over het algemeen kunnen we stellen dat deze studenten in beeld zijn bij de opleidingen. De kwaliteit van de begeleiding of de visie hoe met deze omstandigheid om te gaan, verschilt tussen opleidingen.

*Is er beleid?*
Ja, dit beleid is onderdeel van de 'regeling Profileringsfonds'. Hierbij maakt de HAN onderscheid tussen zwangerschap en ouderschap. Zwangerschap wordt beschouwd als bijzondere omstandigheid en dat betekent dat er op het gebied van onderwijs-, tentamen- en financiële voorzieningen en huisvesting in de praktijk e.e.a. is ingericht.
Praktisch kun je daarbij denken aan:

- Kolfruimtes op iedere onderwijslocatie voor zowel medewerkers als studenten
- Financiële ondersteuning uit het Profileringsfonds bij studievertraging die studenten oplopen als gevolg van zwangerschaps- en bevallingsverlof
- Onderwijsvoorzieningen worden toegepast: aangepaste aanwezigheidsplicht, aangepaste studieroute als gevolg van beperkte belastbaarheid en/of tijdelijke afwezigheid
- Tentamenvoorzieningen worden toegekend: extra kansen vanwege tijdelijke afwezigheid, alternatieve toetsvorm
- Bij afgeven van een Bindend Studieadvies (BSA) moet altijd rekening gehouden worden met bijzondere omstandigheden en dus ook met zwangerschap.

Ouderschap is niet benoemd als bijzondere omstandigheid. In de regeling Profileringsfonds wordt wel gesproken over bijzondere familie-omstandigheden, maar daar worden omstandigheden als overlijden of ziekte van een familielid mee bedoeld. Er is geen HAN-beleid over hoe om te gaan met ouderschap in combinatie met de studie.

*Mogelijkheden om af te wijken van onderwijseisen?*
De manier waarop opleidingen deze studenten begeleiden verschilt: sommige opleidingen beschouwen het ouderschap in combinatie met studie als een eigen keuze. Bij die opleidingen is vaak sprake van weinig flexibiliteit, studenten moeten mee in de reguliere stroom en is beperkt maatwerk mogelijk. Er zijn ook opleidingen die samen met de student zoeken naar mogelijkheden als er zich moeilijkheden voor doen op het gebied van aanwezigheid bij lessen/tentamens/studievoortgang et cetera. Voor deeltijdonderwijs geldt dat vooraf in samenspraak met de student wordt vastgesteld welk onderwijs de student gedurende een bepaalde periode gaat volgen. Daarbij wordt, indien van toepassing, rekening gehouden met omstandigheden als zwangerschap en ouderschap.

"De student gezien en gehoord" is één van de beleidsprioriteiten van de HAN voor 2020 en volgende jaren. Speerpunten daarbij zijn het verbeteren van het welzijn van alle studenten en het verbeteren van de studentbegeleiding met een passend dienstenpakket. Beleid en begeleiding bij studeren onder bijzondere omstandigheden maakt daar ook onderdeel van uit.
Daarnaast gaat de HAN haar onderwijs verder flexibiliseren waardoor in de toekomst het onderwijs meer op maat aangeboden wordt, passend bij de omstandigheden en mogelijkheden van de student.

**MBO**
De wethouder onderwijs heeft dit thema besproken in het bestuurlijk overleg MBO van 8 september 2020. Hierbij zitten zowel de bestuurders van ROC Nijmegen Als Yuverta (toen nog Helicon mbo) aan tafel. In de voorbereiding hierop is hierover in juni 2020 ambtelijk contact over geweest.

Beide instellingen vinden het belangrijk dat dit vraagstuk onder de aandacht wordt gebracht. Binnen het MBO is er al jarenlang aandacht voor zwangere studenten omdat zorg voor de jongeren daar al flink in het DNA is gebracht. Dat 50% in het MBO uitvalt is natuurlijk ongewenst en zeer zorgelijk. Het cijfer wordt door de Nijmeegse instellingen overigens niet herkent. Toch zegt het niet altijd iets over de kwaliteit van het onderwijs, het beleid of de begeleiding van de school, maar vooral ook iets over de complexe situaties waarin de mbo-studenten vaak verkeren en de soms knellende eisen en beperkte middelen voor het MBO. Toch moet het MBO binnen die mogelijkheden alles doen om studiesucces te kunnen behalen.

Uit een inventarisatie op ROC Nijmegen blijkt:

- Onder studenten zijn er gemiddeld tussen de 20 en 25 zwangerschappen per jaar.
- De sociaalverpleegkundige van de GGD, is aan het Expertisecentrum toegevoegd en is intensief en frequent betrokken bij de ondersteuning en begeleiding van de studenten en de onderwijsteams. Zij zet daarbij ook een aantal specifieke projecten van de GGD in zoals 'Voorzorg' en 'Nu even niet'.
- Onder de zwangere studenten is zeker geen 50% uitval. De meesten komen na de bevalling terug in de opleiding met een aangepast programma, rekening houdend met zorg, opvang, economische situatie en thuissituatie. De teams leveren binnen de mogelijkheden van de opleiding zoveel mogelijk maatwerk. Op de locatie Campusbaan is een kinderdagverblijf van KION gevestigd zodat de opvang heel dichtbij te regelen is.
- De studenten hebben recht op 16 weken verlof (6 voor en 10 na), bij meerlingen 20 weken, waarbij de trajectbegeleiders (mentor op ROC) contact blijven houden om de gezondheid van moeder en kind te volgen en om ze bij de opleiding betrokken te houden.
- Recentelijk pakken zij ook de begeleiding van vaders op in de vorm van extra aandacht voor de veranderde leefsituatie en de impact daarvan op het dagelijks leven en de opleiding.

*Zijn zwangere studenten in beeld?*
Ja, zwangere studenten zijn in beeld, en vaak ook de aanstaande studerende vaders. De trajectbegeleiders pakken altijd de begeleiding op, al dan niet samen met de sociaal verpleegkundige.

*Is er beleid?*
Ja, ROC Nijmegen hanteert een uitgebreid protocol 'Preventie Schooluitval Zwangere studenten en tienermoeders' dat samen met de GGD in 2016 is opgesteld. Dit protocol wordt goed uitgevoerd door de teams en de betrokken trajectbegeleiders. Het protocol wordt wel naar aanleiding van nieuwe wetgeving geactualiseerd. Zo zal ook gekeken worden naar verlof voor jonge vaders/partners.
Bij Yuverta Nijmegen zijn er afspraken met partners gemaakt en is zorg en begeleiding altijd maatwerk, wat past binnen de kleinschalige setting van de school. Het beleid is dat de MBO instellingen samen met de zorgpartners er alles aan doen om de studenten de opleiding succesvol af te laten ronden. Dat lukt natuurlijk niet altijd, omdat de zwangerschap soms een extra complicerende factor is in een toch al complexe situatie.

*Mogelijkheden om af te wijken van onderwijseisen?*
Zwangerschap is geen reden voor een negatief bindend studieadvies of het niet starten met een opleiding.
Binnen het MBO is het mogelijk om voor een individuele student af te wijken van knellende eisen en een eigen onderwijsprogramma vorm te geven. Dat gebeurt in de vorm van een aangepast onderwijsprogramma en beroepspraktijkvorming (stage).

*Wat kan het MBO nog verbeteren?*
Door flexibilisering van het onderwijsprogramma, zullen de teams nog beter in staat zijn om maatwerk te leveren en en studievertraging en schoolverlaten zoveel mogelijk te voorkomen.
Voor ondersteuning van een complexe (thuis)situatie is een goede afstemming en samenwerking van alle betrokken (zorg)partijen belangrijk om schooluitval te voorkomen en de kansen van moeder en kind te verbeteren. Deze afstemming kunnen school, zorg en gemeente verbeteren door het ontschoten van maatregelen en het inzetten van gecoördineerd casemanagement, waarbij de situatie van de jonge ouder leidend is. Hier wordt momenteel vanuit het regionaal programma Voortijdig Schoolverlaten op ingezet door gemeenten en MBO instellingen in de regio.

We gaan er vanuit uw motie hiermee uit te hebben gevoerd.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

| | |
|---|---|
| mr. drs. A.H. van Hout | drs. H.M.F. Bruls |
| gemeentesecretaris | burgemeester |